شاخص جهانی محیط نیکوکاری

2018

ترجمه شده توسط
اطلس خیر ایران

IUPUI
LILLY FAMILY SCHOOL OF PHILANTHROPY

خلاصه اجرایی

«شاخص جهانی محیط نیکوکاری» (Global Philanthropy Environment Index) تنها گزارش پژوهشی است که اطلاعات جامع پیرامون جو نیکوکاری در ۷۹ کشور و اقتصاد جهانی را با استفاده از یک ابزار استاندارد - که توسط کارشناسان کشوری تکمیل می‌شود - ارائه می‌دهد.

این گزارش، دیدگاه‌ها و اطلاعات پایه و جدید را با هدف تسهیل همکاری‌های ملی و بین‌المللی در بخش‌های دولتی، خصوصی و خیریه برای ترویج گفتگو در مورد مشکلات رایج اجتماعی، ایجاد برنامه‌های تغییرات اجتماعی و طراحی راهکارهای افزایش تأثیرات عرضه می‌کند.

اطلاعات گزارش حاضر، زمینه درک بهتر عوامل مشوق اقدامات نیکوکارانه در فرهنگ‌های مختلف را فراهم می‌کند. شاخص فوق با بررسی دقیق کمک‌های خارجی در مناطق مختلف جهان، نگاهی جامع به روندهای جهانی تأثیرگذار بر بهبود سازمان‌های نیکوکاری می‌اندازد و پایه و اساس سازمان‌های جامعه مدنی به ویژه سازمان‌های نیکوکاری را برای دفاع از سیاست‌های مؤثر و پایدار شکل می‌دهد.

شاخص جهانی محیط نیکوکاری، مشوق‌ها و موانع فراروی افراد و سازمان‌ها برای کمک به آرمان‌ها و نهادهای اجتماعی در فاصله زمانی بین ژانویه ۲۰۱۴ تا مارس ۲۰۱۸ را تحت بررسی قرار داده است. در مجموع ۷۹ کشور و اقتصاد متعلق به ۱۱ منطقه جغرافیایی در این مطالعه گنجانده شدند. در مقایسه با آخرین گزارش که در سال ۲۰۱۵ توسط مؤسسه هادسون (Hudson Institute) منتشر شد، ۲۲ اقتصاد به گزارش جدید اضافه شدند. اقتصادهای حاضر در گزارش جدید در مجموع ۸۱/۲ درصد از جمعیت جهان را تشکیل می‌دهند. شاخص سال ۲۰۱۸، هر ۲۴ اقتصاد نوظهوری که در گزارش «شاخص بازارهای نوظهور» شرکت «مورگان استنلی کپیتال اینترنشنال» (MSCI) ذکر شده بودند را دربرمی‌گیرد.

این شاخص از امتیازات ۱ تا ۵ برای طبقه‌بندی و اندازه‌گیری محیط‌های مقرراتی، سیاسی و اجتماعی - فرهنگی به عنوان شرایط بسترساز برای نیکوکاری استفاده می‌کند. شرایط محیط مقرراتی شامل موارد زیر است:

۱) سهولت فعالیت یک سازمان نیکوکاری: مقررات مربوط به تشکیل، اجرا و انحلال سازمان‌های نیکوکاری؛ ۲) مشوق‌های مالیاتی: قوانین و مقررات ناظر بر مشوق‌ها و بازدارنده‌های دریافت و اهدای کمک در داخل کشور؛ و ۳) جریان‌های فرامرزی: قوانین و مقررات ناظر بر مشوق‌ها و بازدارنده‌های دریافت و اهدای کمک در بین کشورها.

محیط سیاسی به امر حکمرانی و روابط بین دولت و سازمان‌های نیکوکاری (خیریه) اشاره دارد.

محیط فرهنگی - اجتماعی نیز شامل سنت‌های فرهنگی نیکوکاری، جلب اعتماد عمومی و آگاهی از اهمیت سازمان‌های نیکوکاری در داخل یک کشور است.

در نهایت امتیازات حاصل از اندازه‌گیری این سه نوع محیط برای تولید یک امتیاز کلی در سطوح کشوری، منطقه‌ای و جهانی استفاده می‌شوند.

گزارش حاضر، تغییرات مطلوب در اوضاع مقرراتی چند اقتصاد - که در آن بازیگران دولتی دست به انتخاب‌های سیاستی آگاهانه می‌زنند یا تحت تأثیر تقاضاهای درونی و بیرونی برای ایجاد محیطی بازتر هستند - را شناسایی می‌کند. این گزارش همچنین فرصت‌های بهبود و پایداری سازمان‌های نیکوکاری در مناطق خاص را مورد تأکید قرار می‌دهد. عدم اطمینان سیاسی و اعمال مقررات سنگین فرامرزی می‌تواند روند رشد و تکاپوی بخش نیکوکاری در مناطق و اقتصادهای مختلف را محدود کند.

یافته‌های اصلی

۱. حدود دو پنجم از کشورها و اقتصادهای حاضر در این گزارش دارای یک محیط بازدارنده نیکوکاری هستند، در حالی که سه پنجم از محیط‌ها مساعد فعالیت‌های نیکوکارانه است. اقتصادها در مقیاس ۱-۵ براساس پنج عاملِ سنجش محیط‌های مقرراتی (سهولت فعالیت یک سازمان نیکوکاری، مشوق‌های مالیاتی و جریان‌های فرامرزی)، سیاسی و فرهنگی - اجتماعی، امتیازدهی شدند. شکل ۱، امتیازات را به تفکیک مناطق و عوامل اندازه‌گیری‌شده نشان می‌دهد و مناطق برحسب امتیاز کلی رتبه‌بندی شده‌اند.
از بین ۷۹ اقتصاد تحت بررسی، ۳۰ درصد دارای یک محیط مساعد یا بسیار مساعد نیکوکاری (امتیاز ٤ یا بالاتر) هستند، کمتر از یک سوم از یک محیط نسبتاً مساعد (امتیاز بین ۳/۵ تا ۳/۹۹) بهره می‌برند، در حالی که ٤۰ درصد باقیمانده دارای امتیازی کمتر از ۳/۵ هستند که نشانه یک محیط بازدارنده نیکوکاری است.

۲. مناطق با محیط‌های مساعد نیکوکاری دارای سرانه تولید ناخالص داخلی (GDP) بالاتری هستند. نتایج این گزارش نشان می‌دهد که آمریکا و کانادا، شمال و غرب اروپا و اقیانوسیه بالاترین امتیازات کلی شاخص را در اختیار دارند (به ترتیب ٤/۵۸، ٤/۵۳ و ٤/۲۵). در این مناطق شرایط مساعد برای نیکوکاری به خوبی فراهم شده است، به این معنا که علاوه بر عوامل پشتیبان اجتماعی -فرهنگی، دولت‌ها از طریق مشوق‌های مالیاتی و سیاست‌های ترویج امور داوطلبانه و مشارکت در توزیع کالاهای عمومی از سازمان‌های نیکوکاری حمایت می‌کنند.
مقایسه امتیازات شاخص جهانی محیط نیکوکاری با سرانه GDP کشورهای حاضر در این گزارش نشان می‌دهد اقتصادهایی که دارای یک محیط بسیار مساعد برای نیکوکاری هستند، همزمان از سطح GDP و توسعه اقتصادی بالاتری بهره می‌برند.

۳. عواملی چون مهاجرت و بلایای طبیعی، تأثیر زیادی بر چشم‌انداز نیکوکاری بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۸ داشته است. مسائل مهاجرت بین‌المللی نظیر بحران پناهندگان سوری (Syrian Refugee Crisis) و فجایع طبیعی از قبیل زلزله‌های نپال، مکزیک و ال نینو (El Niño) در کنار طوفان‌های متیو (Matthew)، هاروی (Harvey)، ایرما (Irma) و ماریا (Maria)، تعداد افراد نیازمند به کمک‌های بشردوستانه و ابتکارهای گروهی برای رفع این نیازها را به طور قابل توجهی افزایش داده و سطح کمک اهداکنندگان نیز به رقم بی‌سابقه‌ای رسیده است.

٤. تقریباً یک چهارم از ۷۹ اقتصاد تحت بررسی، تغییرات مقرراتی بازدارنده (نیکوکاری) را پس از ژانویه ۲۰۱٤ اعمال کردند. در فاصله زمانی ژانویه ۲۰۱٤ تا مارس ۲۰۱۸، از بین ۷۹ اقتصاد تحت بررسی، ٤۸ مورد مقررات جدیدی را تصویب کردند
(٦۱ درصد) که می‌تواند بر امور نیکوکاری تأثیر بگذارد. به بیان دقیق‌تر، ۱٦ اقتصاد تغییراتی را اعمال کردند که محیط مقرراتی را بهبود بخشید، ۱۰ اقتصاد تغییراتی با پیامدهای ترکیبی مثبت و منفی را اعمال کردند و ۱۹ اقتصاد نیز قوانینی را وضع کردند که فعالیت سازمان‌های نیکوکاری را محدود کرد. به علاوه، تغییرات مقرراتی در سه اقتصاد تحت بررسی از یکم ژانویه ۲۰۱۸ به اجرا درآمد و بنابراین مشاهده تأثیرات واقعی آنها به زمان طولانی‌تری نیاز دارد.
تغییرات مطلوب. تغییرات مقرراتی مطلوب (مساعد) اغلب شامل تصویب قوانین جامع برای هماهنگی و ارتقای بخش نیکوکاری است که از جمله آنها می‌توان به این موارد اشاره کرد: اجرای قوانین و مقررات لازم برای تسهیل فرآیند ثبت نام جهت

دریافت کمک‌های مالی؛ لغو قوانین مربوط به اعمال کنترل و نظارت بر سازمان‌های نیکوکاری؛ اجرای سیاست‌های حامی و مشوق داوطلب‌گرایی به عنوان یک نیروی محرکه در جامعه؛ و توسعه برنامه‌های راهبردی برای گنجاندن نیکوکاری به عنوان بخشی از استراتژی اقتصاد ملی. به علاوه، قوانین جدیدی که در چند کشور از جمله نروژ، سنگاپور و اسپانیا معرفی شد، مشوق‌های مالی را برای افراد و/یا شرکت‌ها جهت کمک‌های خیریه فراهم می‌کند (افزایش می‌دهد).

محدودیت‌های جدید. تغییرات بازدارنده در قوانین ممکن است محدودیت‌هایی را بر عملکرد سازمان‌های نیکوکاری تحمیل کند. در برخی اقتصادها، سازمان‌های نیکوکاری که کمک‌های خارجی دریافت می‌کنند شاید با نظارت‌های دولتی، الزامات سنگین و دست و پاگیر و محدودیت‌های جریان پولی مواجه شوند. با اعمال قوانین جدید در چند اقتصاد، دسترسی به منابع قانونی محدود شده است. جمع‌آوری کمک‌های مالی نیز در اقتصادهایی چون چین، امارات و کویت به شدت تحت کنترل و نظارت است تا جایی که سازمان‌ها و افراد نیکوکار ملزم هستند تا برای جمع‌آوری کمک، چه در سطح داخلی و چه خارجی، تقاضای مجوز عمومی کنند.

۵. شرایط مقرراتی در سطح جهانی از سال ۲۰۱۵ نسبتاً بهبود یافته است. مقایسه ۵۷ اقتصاد حاضر در هر دو گزارش ۲۰۱۵ و ۲۰۱۸ در خصوص سه عامل اندازه‌گیری محیط مقرراتی نشان‌دهنده بهبود نسبی ۶ منطقه از بین ۱۱ منطقه با افزایش جزئی ۱/۷ درصدی (۰/۰۶ امتیاز در مقیاس ۵ امتیازی) میانگین امتیاز جهانی است.

بیشترین افزایش امتیازات منطقه‌ای در مقایسه با گزارش سال ۲۰۱۵ در منطقه آسیای مرکزی و جنوب قفقاز در رابطه با سهولت فعالیت یک سازمان نیکوکاری (با افزایش ۱۵ درصدی) و همچنین منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا برای مشوق‌های مالیاتی و جریان‌های فرامرزی (به ترتیب با افزایش ۲۸ و ۱۵ درصدی) مشاهده شده است.

در مقابل، بیشترین کاهش امتیازات منطقه‌ای در خاورمیانه و شمال آفریقا برای سهولت فعالیت یک سازمان نیکوکاری (با کاهش ۹ درصدی)، آمریکای لاتین برای مشوق‌های مالیاتی (با افت ۹ درصدی) و کشورهای بالکان برای جریان‌های فرامرزی (با کاهش ۱۶ درصدی) ثبت شده است.

۶. جریان کمک‌های فرامرزی محدودتر شده‌اند. مقررات موجود، چالش‌های جدیدی را به سازمان‌های نیکوکاری برای ارسال و دریافت کمک‌های فرامرزی تحمیل کرده است، چراکه به نظر می‌رسد مقرراتی که جریان‌های مالی نامشروع را هدف قرار می‌دهند و قوانین بازدارنده کمک‌های خارجی روند به روشدی داشته‌اند. از اوایل سال ۲۰۱۰، چند اقتصاد جهانی، مقرراتی را برای افزایش نظارت بر سازمان‌هایی که کمک‌های خیریه خارجی را می‌پذیرند، وضع کرده‌اند. طی سه سال گذشته نیز کشورهایی چون چین، مصر، مجارستان، هند و اسرائیل اقدام به وضع قوانین جدید یا اصلاح قوانین موجود کرده‌اند تا جریان کمک‌های خارجی دریافتی توسط سازمان‌های نیکوکاری را کنترل کنند.

۷. محیط سیاسی، چالش اصلی پیش روی بخش نیکوکاری است. محیط سیاسی - حتی بیش از محیط مقرراتی - می‌تواند فعالیت سازمان‌های نیکوکاری را خصوصاً در خاورمیانه و شمال آفریقا (با میانگین امتیاز منطقه‌ای ۲/۶۳ از ۵ برای محیط سیاسی)، زیر صحرای آفریقا (۲/۷۵) و آمریکای لاتین (۲/۸۸) که در این مناطق امتیازات مربوط

به محیط سیاسی کمتر از میانگین جهانی (۳/۴۱) است، تضعیف کند. یافته‌های ما نشان می‌دهد در صورت وجود تعارضات با دولت یا در جایی که حمایت اندک دولت و عدم درک ارزش سازمان‌های نیکوکاری وجود دارد، اثرگذاری اقدامات نیکوکارانه کاهش می‌یابد.

۸. نیکوکاری یکی از جنبه‌های مهم در همه فرهنگ‌هاست . محیط فرهنگی - اجتماعی به فضایی اطلاق می‌شود که یک جامعه ایجاد و حفظ می‌کند تا از طریق کانال‌های مختلف به فعالیت‌های نیکوکارانه بپردازد. اغلب اقتصادهای حاضر در همه مناطق، امتیاز بالایی از این عامل (بین ۳/۲۶ تا ۵ با میانگین جهانی ۳/۸۰) کسب کرده‌اند که نشان می‌دهد فعل نیکوکاری به روش‌های منحصر به فرد در همه جوامع نهادینه شده است؛ حتی اگر وجه رسمی نیکوکاری همواره مورد اعتماد مردم نباشد.

۹. به کمک فناوری، مشارکت‌های فی‌مابین سازمان‌های نیکوکاری، دولت‌ها، شرکت‌ها و اهداکنندگان در سراسر جهان به طور قابل توجهی در حال رشد است. همکاری و مشارکت‌های صورت‌گرفته به سازمان‌ها اجازه می‌دهد تا مشکلات پیچیده و رو به رشد اجتماعی را به نحوی کارآمد و مؤثر برطرف کنند. دولت‌های واقع در هر دو اقتصاد توسعه‌یافته و در حال توسعه به نقش حیاتی بخش نیکوکاری در رفع شکاف‌های تأمین بودجه و خدمات و همچنین تقویت توسعه اجتماعی واقف شده‌اند. تأمین سرمایه جمعی (Crowdfunding) نیز همچنان به رشد خود ادامه می‌دهد و از روش‌های پرکاربرد در آسیای مرکزی و جنوب قفقاز، شرق و جنوب اروپا، آمریکا و کانادا، شمال و غرب اروپا، جنوب و جنوب شرق آسیا و کشورهای بالکان محسوب می‌شود. با توجه به افزایش مقبولیت این روش در اقتصادهای توسعه‌یافته و در حال توسعه انتظار می‌رود در سال‌های آینده تأمین سرمایه جمعی پتانسیل ایجاد تغییر در چشم‌انداز نیکوکاری جهانی از طریق کاهش هزینه‌های سربار، افزایش کمک‌های مالی همتا به همتا (peer-to-peer) و ایجاد سطح بالاتری از مشارکت اهداکنندگان و شبکه‌سازی جهانی را دارا باشد. در همین حال، مسائل مربوط به تقلب، مشروعیت و امنیت نیز باید مورد توجه قرار گیرد. در نهایت، تقاضاهای بی‌سابقه در سراسر جهان، فرصت‌هایی را برای سازمان‌های فعال در همه بخش‌ها پدید می‌آورد تا رویکردها و ابزارهایی نوآورانه را برای حل مشکلات اجتماعی در سطح جهانی توسعه دهند.

تصاویر و نمودارها

شکل ۱. امتیازات شاخص جهانی محیط نیکوکاری

به تفکیک مناطق و عوامل اندازه‌گیری‌شده

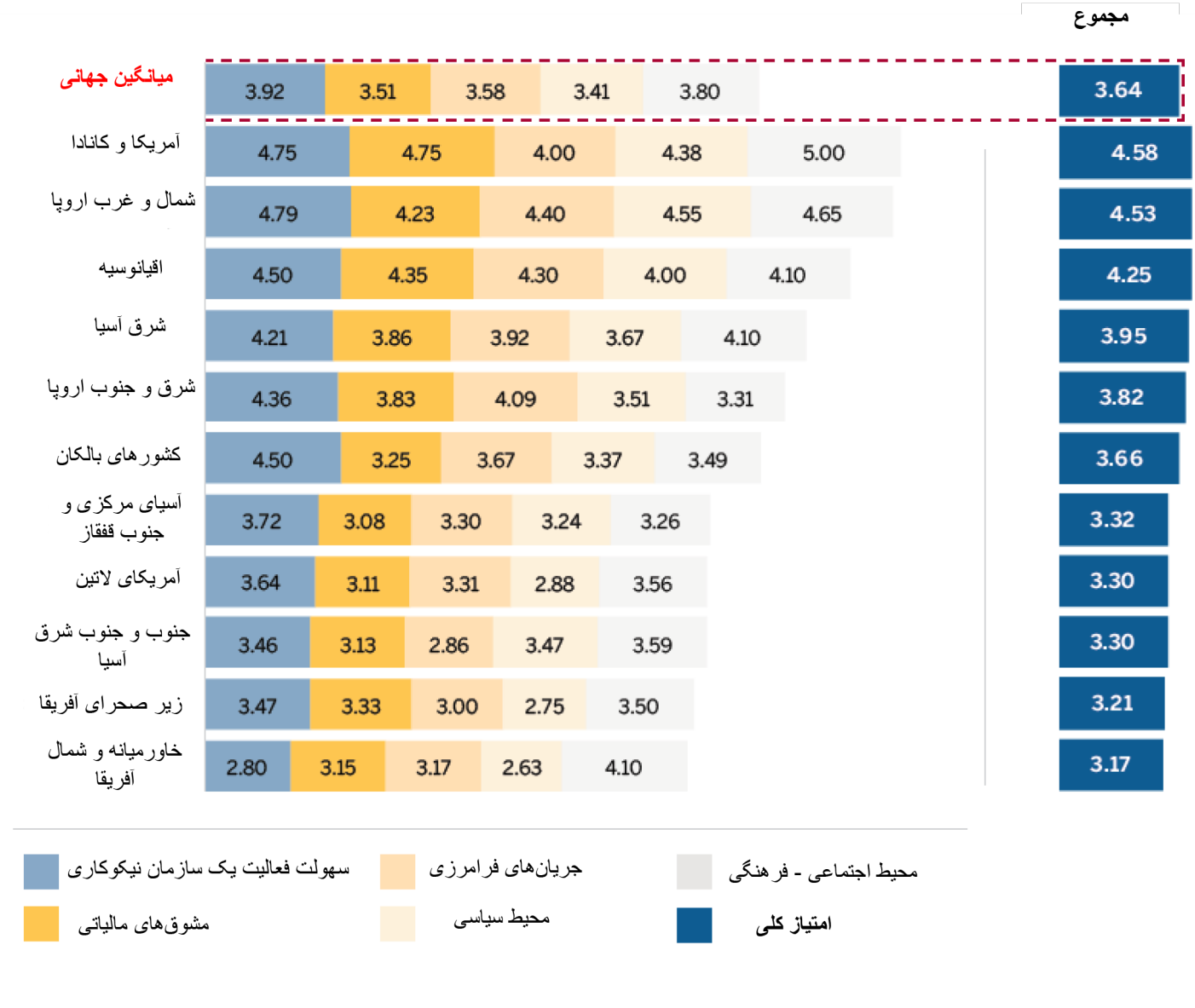

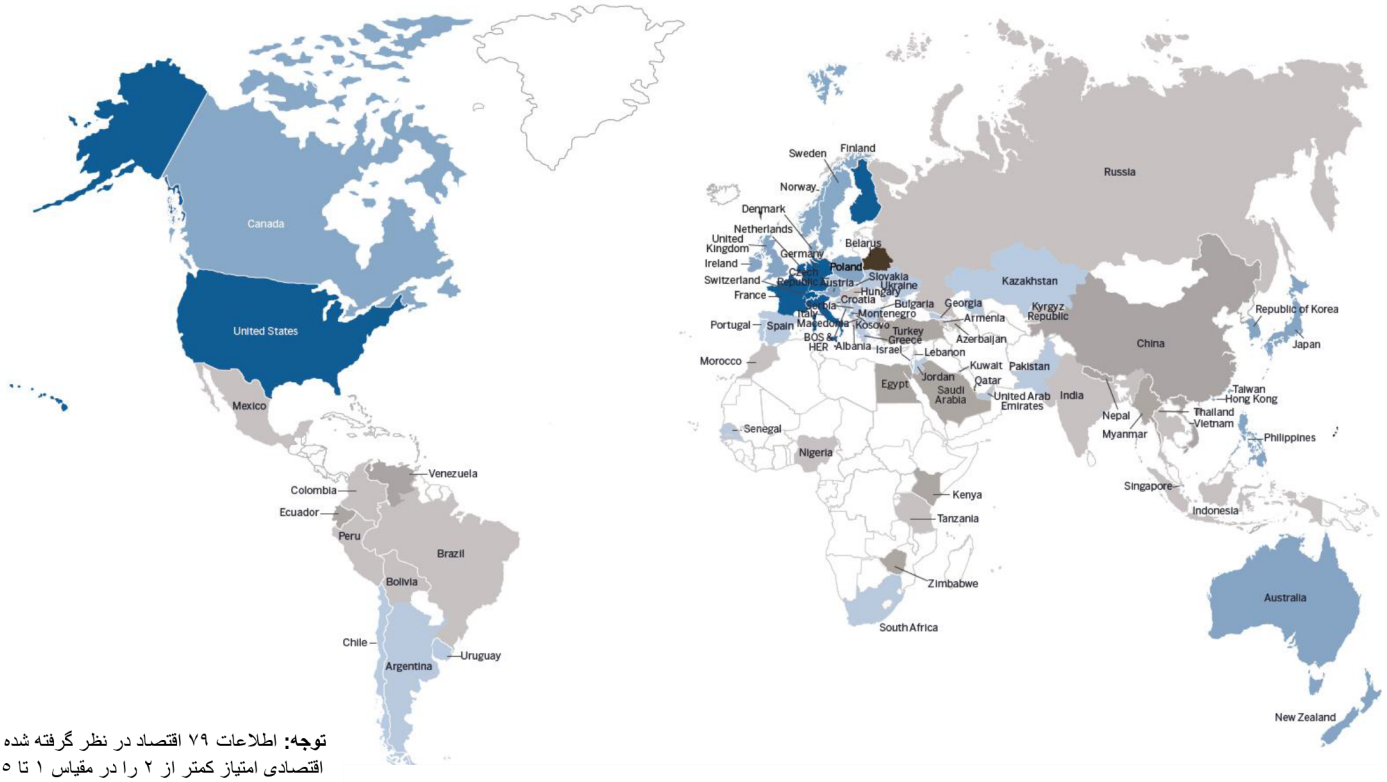

توجه: اطلاعات ۷۹ اقتصاد در نظر گرفته شده و هیچ اقتصادی امتیاز کمتر از ۲ را در مقیاس ۱ تا ۵ کسب نکرده است.

شکل ۲. امتیازات شاخص جهانی محیط نیکوکاری به تفکیک دامنه امتیازی

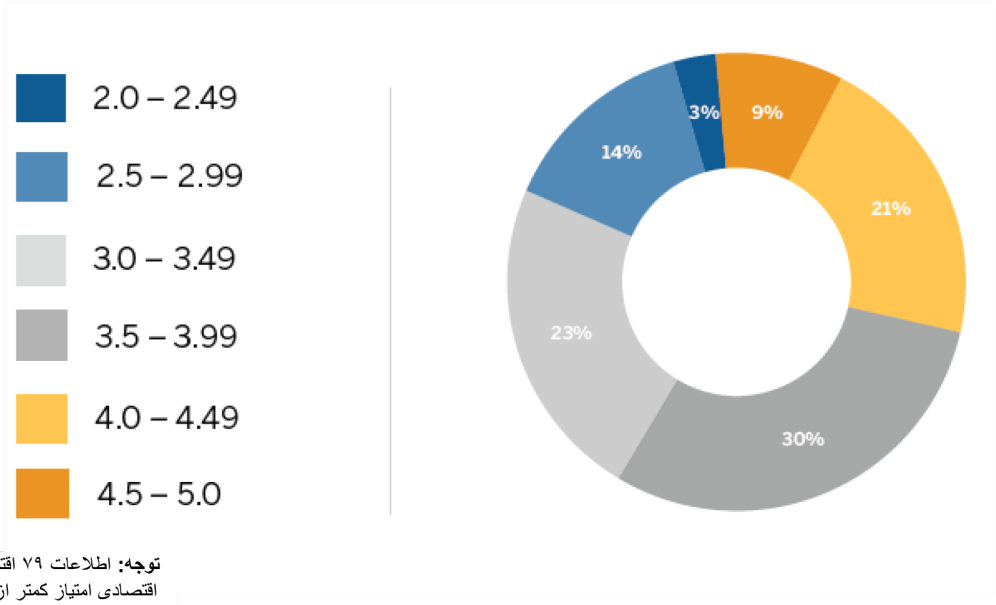

توجه: اطلاعات ۷۹ اقتصاد در نظر گرفته شده و هیچ اقتصادی امتیاز کمتر از ۲ را در مقیاس ۱ تا ۵ کسب نکرده است.

شکل ۳. امتیازات شاخص جهانی محیط نیکوکاری و سرانه GDP در ۷۹ اقتصاد

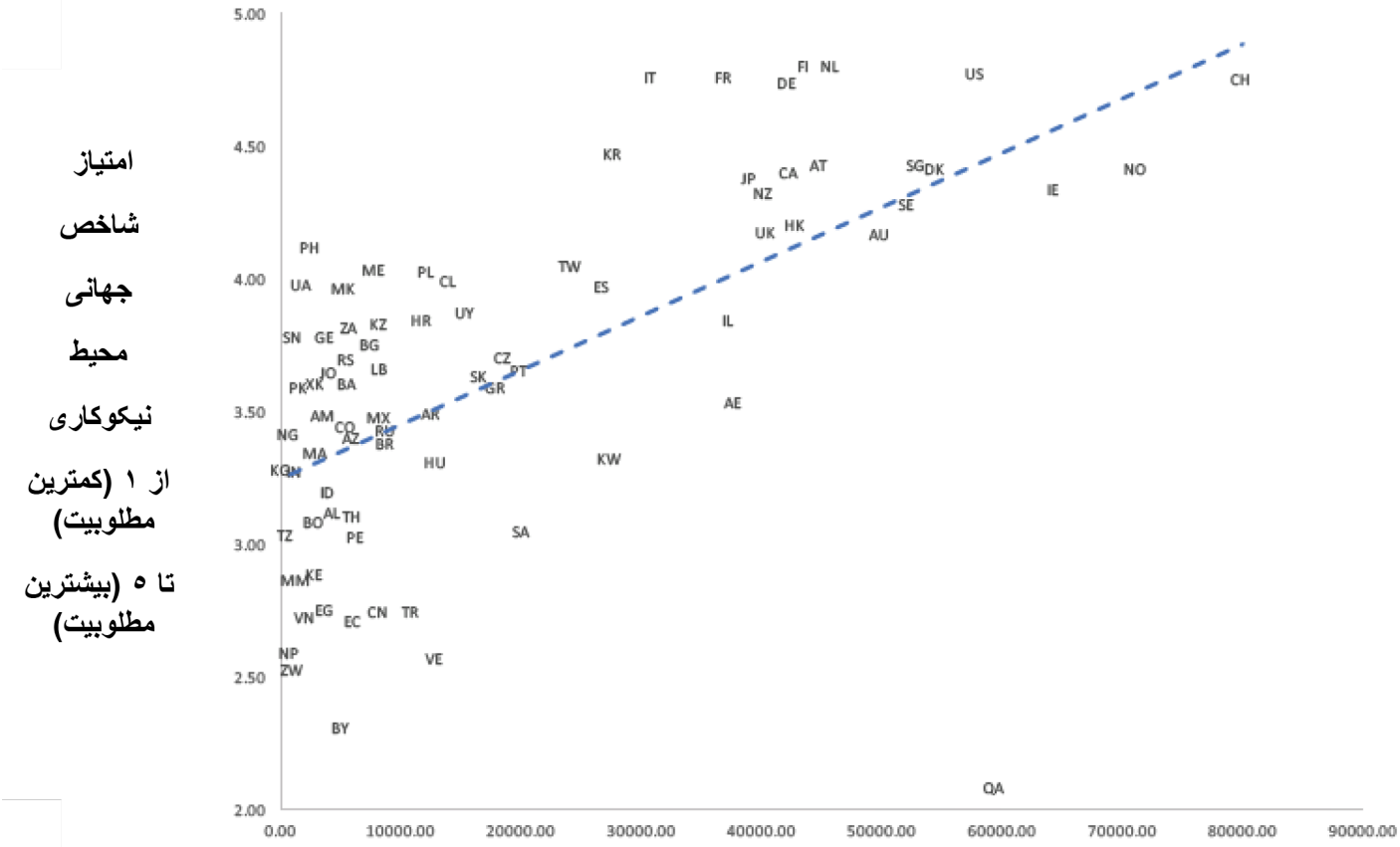

سرانه تولید ناخالص داخلی (در سال ۲۰۱۶ به ارز دلار آمریکا)

توجه: اطلاعات ۷۹ اقتصاد در نظر گرفته شده و هیچ اقتصادی امتیاز کمتر از ۲ را در مقیاس ۱ تا ۵ کسب نکرده است.

شکل ٤. درصد اقتصادهایی با تغییرات مقرراتی تأثیرگذار بر بخش نیکوکاری، ژانویه ٢٠١٤- مارس ٢٠١٨

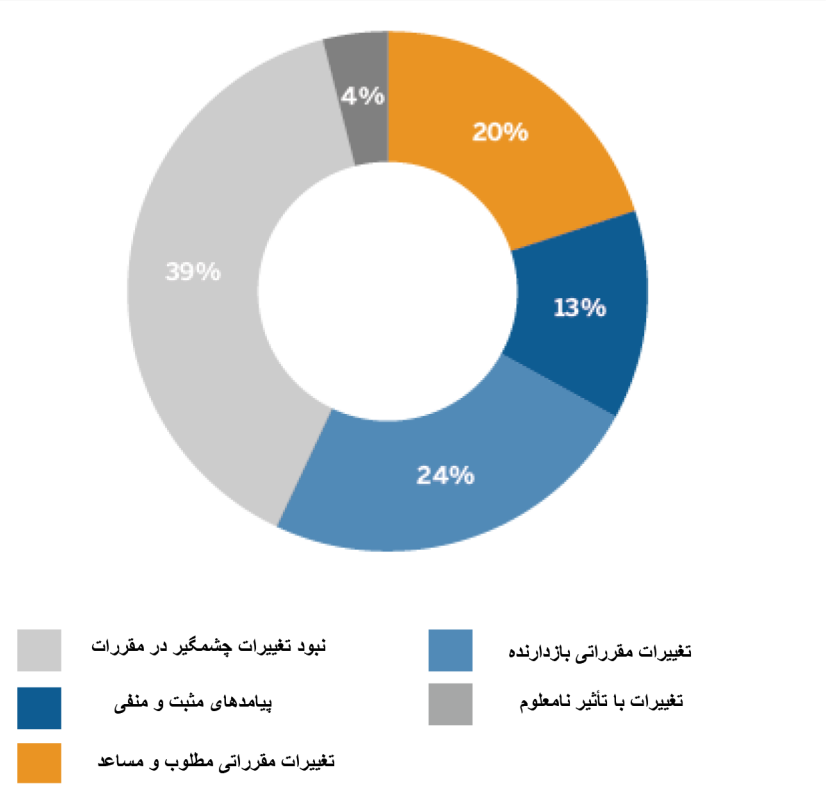

شکل ٥. درصد تغییر در امتیازات محیط مقرراتی در ٥٧ کشور به تفکیک مناطق، ٢٠١٥-٢٠١٨

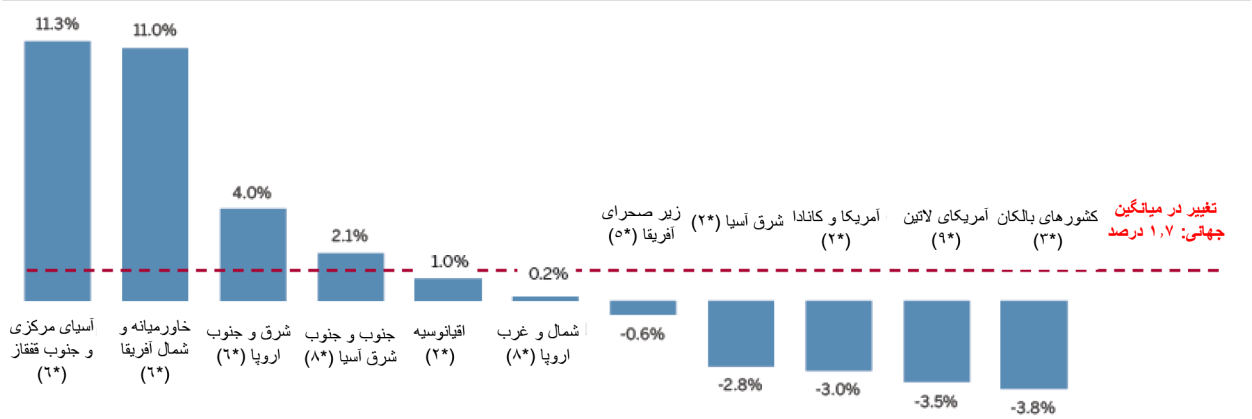

توجه: اطلاعات مربوط به محیط مقرراتی در ٥٧ اقتصاد که در هر دو گزارش ٢٠١٥ و ٢٠١٨ ذکر شده بودند، ارائه شده است. * تعداد اعداد داخل پرانتز، تعداد اقتصادهای حاضر در هر منطقه را نشان می‌دهد.

Indiana University Lilly Family School of Philanthropy

University Hall, Suite 3000
301 University Boulevard
Indianapolis, IN 46202

317-274-4200
philanthropy.iupui.edu

IUPUI
LILLY FAMILY SCHOOL OF PHILANTHROPY